

Briselē, 6.1.2016.
COM(2015) 685 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par ietekmi, ko pārskatītais 19. starptautiskais grāmatvedības standarts (SGS) rada uz kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību pašu kapitāla svarstīgumu

1. IEVADS

Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 ("KPR") 36. panta 1. punkta e) apakšpunktu kredītiestādes un ieguldījumu brokeru sabiedrības no pirmā līmeņa pamata kapitāla posteņiem savā bilanci atskaita definētu pabalstu pensiju fondu ("DPPF") aktīvus.

19. starptautiskā grāmatvedības standarta "Darbinieku pabalsti" ("19. SGS") pārskatīšanas¹ rezultātā ir notikušas izmaiņas DPPF vērtēšanā. Ar KPR 519. pantu Komisija ir pilnvarota sagatavot ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par to, vai pārskatītais 19. SGS kopā ar atskaitījumiem no neto pensiju aktīviem, kā izklāstīts 36. panta 1. punkta e) apakšpunktā, izraisītu iestāžu pašu kapitāla nevēlamu svārstīgumu.

Komisija ir aicināta ņemt vērā ziņojumu, ko EBI sagatavojusi par šo jautājumu saskaņā ar pilnvarām, kas paredzētas tajā pašā pantā. Vajadzības gadījumā Komisija ziņojumam pievieno tiesību akta priekšlikumu, lai ieviestu procedūru, kas koriģē neto DPPF aktīvus vai saistības pašu kapitāla aprēķināšanas vajadzībām.

EBI 2014. gada 24. jūnijā iesniedza ziņojumu "Par ietekmi uz pašu kapitāla svārstīgumu, ko izraisa pārskatītais 19. SGS un definētu pabalstu pensiju aktīvu atskaitījumi no pašu kapitāla saskaņā ar Kapitāla prasību regulas ("KPR") 519. pantu" ("EBI ziņojums")².

Ar šo Komisijas ziņojumu tiek izpildīts juridisks pienākums izvērtēt ietekmi, ko rada ļoti konkrētas izmaiņas tajā, kā tiek aprēķināts pirmā līmeņa pamata kapitāls kredītiestādēs un ieguldījumu brokeru sabiedrībās sakarā ar KPR pieņemšanu un jauno 19. SGS.

2. GALVENIE JAUTĀJUMI

2.1. Pašreizējā procedūra saskaņā ar KPR

KPR 36. pantā ir ietverta prasība bankām atskaitīt DPPF aktīvus no pirmā līmeņa pamata kapitāla. Šīs procedūras pamatojums ir tāds, ka šo aktīvu zaudējumu absorbcijas spēja ir apšaubāma no prudenciālā viedokļa. Gadījumā, ja bankai tiktu sākta bankrota vai noregulējuma procedūra, šie aktīvi nebūtu pieejami zaudējumu segšanai.

Būtu jāatzīmē, ka KPR 41. pantā ir paredzēts izņēmums no šī vispārējā atskaitījumu noteikuma attiecībā uz DPPF aktīviem, kurus iestāde var neierobežoti izmantot ar uzraudzības iestādes atļauju.

¹ Komisijas 2012. gada 5. jūnija Regula (ES) Nr. 475/2012, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 1126/2008, ar ko pieņem noteiktus starptautiskos grāmatvedības standartus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1606/2002, attiecībā uz 1. starptautisko grāmatvedības standartu (SGS) un 19. starptautisko grāmatvedības standartu (SGS).

² EBI (2014): Ziņojums. *On the impact on the volatility of own funds of the revised IAS 19 and the deduction of defined pension assets from own funds under Article 519 of the Capital Requirements Regulation (CRR)*: Ziņojumā tiek norādītas grāmatvedības un regulējuma izmaiņas saistībā ar 19. SGS pārskatīšanu un tiek analizēts, vai šīs izmaiņas varētu ietekmēt pašu kapitālu. Tas ietver kvantitatīvu novērtējumu par minēto izmaiņu ietekmi uz pašu kapitāla svārstīgumu konkrēta periodā, pieņemot, ka pilnībā tiek piemērota Kapitāla prasību direktīva IV/KPR un pārskatītā 19. SGS prasības. Kvalitatīva un kvantitatīva informācija par ES iestāžu un dalībvalstu izlasi uzsver prudenciālo un grāmatvedības izmaiņu galveno ietekmi, tās lielumu un to, kāda veida iestādes tā galvenokārt skar. Visbeidzot, ziņojumā ir aplūkoti arī citi mainīgie lielumi, kas varētu tieši ietekmēt definētu pabalstu pensiju fondus un pašu kapitāla svārstīgumu. EBI ziņojums ir pieejams šeit: <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/534414/EBA+Report+on+the+impact+on+the+volatility+of+own+funds+from+defined+pension+plans.pdf>.

2.2. Izmaiņas sakarā ar 19. SGS pārskatīšanu

19. SGS pārskatīšana ir izraisījusi izmaiņas DPPF vērtēšanā. EBI ir apzinājusi tikai divus 19. SGS pārskatīšanas aspektus, kas varētu ietekmēt pašu kapitāla aprēķināšanu.

1. **Aktuāro guvumu un zaudējumu tūlītēja atzīšana:** saskaņā ar 19. SGS iepriekšējo versiju aktuārā pieņēmuma izmaiņas nebija jāņem vērā tūlīt, ja vien tās palika konkrēta koridora ietvaros³ (tādējādi t.s. “koridora pieeja”), un tās varēja sadalīt vairākos periodos, savukārt saskaņā ar pārskatīto 19. SGS tās ir tūlīt jāatzīst.
2. **Visu iepriekšējo darba izmaksu tūlītēja atzīšana:** iepriekšējās darba izmaksas ir definētā pabalsta pienākuma par darbinieka darbu iepriekšējos periodos pašreizējās vērtības izmaiņas, kas radušās plāna korekcijas vai samazināšanas rezultātā. Saskaņā ar iepriekšējo 19. SGS iepriekšējās darba izmaksas, kurām piešķirtas atsaucamas tiesības, uzreiz tika atzītas peļņas un zaudējumu aprēķinā, bet iepriekšējās darba izmaksas, kurām nebija piešķirtas atsaucamas tiesības, tika atzītas vidējā tiesību nostiprināšanas perioda laikā pēc lineāras metodes.

Šajā sakarā būtu jāatzīmē, ka Eiropas Banku uzraudzītāju komiteja kā EBI priekštece komentēja⁴ 19. SGS iepriekšējo versiju, paužot bažas par “koridora pieeju”, un ierosināja to atcelt, piemērojot pārejas noteikumus. Lai gan ar 19. SGS ir atcelta koridora pieeja aktuāriem guvumiem un zaudējumiem, KPR ir paredzēti pārejas noteikumi, lai mazinātu ietekmi uz pašu kapitālu.

2.3. Pārejas pasākumi saskaņā ar KPR

KPR ir noteikti šādi **pārejas pasākumi**, lai mazinātu ietekmi, ko rada 19. SGS izmaiņas un definētu pabalstu pensiju fondu aktīvu atskaitījumi kopumā:

1. DPPF aktīvu atskaitījumu vispārīga pakāpeniska ieviešana no 2014. līdz 2017. gadam, kas paredzēta KPR 469. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 478. pantā;
2. 19. SGS izmaiņu ietekmes īpaša pakāpeniska ieviešana no 2014. līdz 2018. gadam saskaņā ar KPR 473. pantu;
3. pakāpeniska atteikšanās no valsts līmenī piemērotiem filtriem no 2014. gada līdz 2018. gadam saskaņā ar KPR 481. pantu.

³ Sk. KOMISIJAS REGULAS (EK) Nr. 1126/2008 pielikumu, 19. SGS “Darbinieku pabalsti” 95. punktu

⁴ Eiropas Banku uzraudzītāju komitejas komentāra vēstule par IASB ED/2010/3 definētu pabalstu plāniem – 2010. gada 6. septembrī ierosinātie grozījumi 19. SGS.

3. SVĀRSTĪGUMA IESPĒJAMAS RAŠANĀS IZVĒRTĒJUMS SAKARĀ AR 19. SGS PĀRSKATĪŠANU

Pamatojoties uz EBI iesniegto ziņojumu, tās ietekmes analīze, ko rada 19. SGS pārskatīšana kopā ar DPPF aktīvu atskaitījumiem saskaņā ar KPR 36. panta 1. punkta e) apakšpunktu⁵, tiek izvērtēta šādi:

3.1. Ietekme atkarībā no guvumu vai zaudējumu savstarpējas kompensēšanas

Pašu kapitālā nebūs svārstības, ja iestāde bilancē uzrāda neto DPPF aktīvu un ja pastāv līdzvērtīga guvumu vai zaudējumu savstarpēja kompensēšana. Tikai tādā gadījumā, ja iestāde uzrāda neto DPPF aktīvu bez atbilstoša guvuma vai zaudējuma, neto DPPF aktīva atskaitījums var izraisīt pašu kapitāla svārstīgumu.

3.2. Ietekme, ko rada pārskatītā 19. SGS sākotnējā piemērošana

Ietekme, ko sākotnējās piemērošanas brīdī rada neto DPPF aktīvu atskaitīšana no pašu kapitāla, būs ierobežota vairumam iestāžu, jo neto DPPF aktīvu līmenis ir zems⁶ gan iepriekšējā, gan pārskatītajā 19. SGS. Turklāt lielākajai daļai iestāžu būs vēl mazāka nelabvēlīgā ietekme uz pirmā līmeņa pamata kapitālu, jo neatzīto aktuāro zaudējumu līmenis salīdzinājumā ar to kapitāla pozīciju ir neliels. Būtiski tas var ietekmēt tikai nelielu⁷ daļu iestāžu, kurām ir nozīmīgi DPPF aktīvi. Jo īpaši pašu kapitāla samazinājumu var izraisīt ievērojamu neatzītu aktuāru zaudējumu pastāvēšana.

3.3. Vispārējs tā ierobežotā svārstīguma izvērtējums, ko izraisa pārskatītais 19. SGS⁸

Pamatojoties uz minēto EBI ziņojumu, var secināt, ka kopumā grāmatvedības un prudenciālo izmaiņu rezultātā pastāv ierobežots pašu kapitāla svārstīgums. Dažām iestādēm un dažās valstīs ietekme uz pašu kapitāla svārstīgumu varētu būt lielāka atkarībā no tā, kāds ir DPPF apjoms un darbības rādītāji salīdzinājumā ar iestādes kapitāla pozīciju.

Turklāt jebkādas izmaiņas izmantojamajos aktuāra pieņēmumos var uzskatīt par uzlabojumu DPPF bilances vērtības saskaņošanā ar “reālajiem” iestādes riska darījumiem un darījuma ekonomisko pusi.

Visbeidzot, KPR 473. pantā vai KPR 481. pantā izklāstītais konkrētais pārejas noteikums var mazināt jebkādu ietekmi uz pašu kapitālu sakarā ar pārskatītā 19. SGS pirmreizējo piemērošanu. Šo prasību vispārējo piemērošanu attiecībā uz DPPF aktīvu atskaitījumu var

⁵ EBI analīzes pamatā ir izlase, ko veido 57 Eiropas iestādes 20 EEZ valstīs un ko EBI izmanto, analizējot galvenos riska rādītājus.

⁶Sk. EBI ziņojumu, 25. lpp.: “Visām iestādēm, izņemot trīs (38 iestādēm), bija zems neto definētu pabalstu pensiju aktīvu līmenis saskaņā ar iepriekšējo 19. SGS, ja tādi vispār bija, katrā izvērtētā perioda gadā (līdz 0,2 % no RSA), un zems neatzīto aktuāro guvumu līmenis, ja tādi vispār bija, katrā izvērtētajā gadā (līdz 0,4 % no RSA).”

⁷ EBI ziņojumā norādīts, ka netiks ietekmēta neviena no trim iestādēm pārbaudītajā izlasē ar salīdzinoši augstu definētu pabalstu aktīvu līmeni saskaņā ar iepriekšējo 19. SGS, jo tām bija būtiski neatzītie aktuārie zaudējumi, kas būtu tūlīt jāatzīst kā definētu pabalstu aktīvi.

⁸ Plašāku informāciju par kvantitatīvajiem pierādījumiem lasītāji var atrast EBI ziņojumā un jo īpaši 23. lpp. un 31. lpp. esošajās tabulās, kurās apkopota kvantitatīvā informācija.

ievieš pakāpeniski, ievērojot KPR 469. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētos noteikumus saistībā ar KPR 478. pantu.

4. NOSLĒGUMS

Ņemot vērā EBI ziņojumu, Komisija ir izvērtējusi, ka 19. SGS pārskatīšanas izraisītais iespējamais pašu kapitāla papildu svārstīgums būs ierobežots un ir pamatojams ar šajā ziņojumā izklāstītajiem argumentiem. Turklāt jebkādu sākotnējās piemērošanas ietekmi var mazināt ar atbilstošiem pārejas noteikumiem. Tādēļ Komisijas slēdziens ir tāds, ka 19. SGS kopā ar DPPF aktīvu atskaitījumiem, kā izklāstīts KPR 36. panta 1. punkta e) apakšpunktā, uz izmaiņas neto pensiju saistībās neizraisīs iestāžu pašu kapitāla nevēlamu svārstīgumu. Tādējādi Komisija uzskata, ka esošā KPR procedūra ir piemērota un neiesniegs tiesību akta priekšlikumu kopā ar šo ziņojumu.